

SZENT IMRE HERCEG (1000-1007 k. – 1031) magyar trónörökös

Szent Istvánnak, a magyarok első királyának és feleségének, **Boldog Gizellának** a hagyomány szerint több gyermeke volt, a Képes Krónika is több fiúról tesz említést. Azonban nagyjából már kiskorukban meghaltak, nevét is csak kettőnek ismerjük. Ottó nevű fiuk, aki valószínűleg még 1000 előtt született, korán elhunyt. A másik fiú, Imre nevét anyai nagybátyja, II. Szent Henrik német-római császár után kapta (Henricus, Enricus, Emericus, Emreh, Imreh, Imre). Életéről kevés és szűkszavú adat maradt fenn: krónikák és legendák gyér adatai alapján vannak csak információk. A 12. sz. elején keletkezett legendája (**Érdy-kódex**) arra utal, hogy életszentségét sok, általánosan ismert csodajel

bizonyította. Születését egyes források 1000-ben jelölik meg, míg a krónikák szerint 24 éves korában halt meg, így valószínűbb, hogy 1007-ben. A trónörökös **nevelésére** rendkívül nagy gondot fordítottak, István szenvedélyesen szerette fiát. A legendáiról szerint „már gyermekkorában is szorgalmas örködés alatt nevelkedve” fejlődött. Első nevelői a szülei voltak, akik mindketten az **életszentség** útján jártak. Gyökeres változás állott be Imre herceg nevelésében, amikor **Gellért** bencés szerzetes Velencéből jövet – eredeti szándékát, hogy a Szentföldre utazzék, megváltoztatva – Pannóniába érkezett. A magyarok királya azonnal fölismerte benne a kiváltságos, nagy tudományú, szentéletű szerzetest, és fia nevelését rábízta. Imre hét éven keresztül tanult kiváló mestere irányítása mellett. Elvégezte az akkori kor iskolafokozatait, a triviumot és quadriviumot, megtanult latinul, anyjától feltehetőleg németül is. A **világi tudományok** mellett Gellért apát beavatta őt a **lelki élet** magasabb iskolájának titkaiba is. Így érthető, hogy olyan ifjú lett belőle, „akit szeretett az Isten és tiszteltek az emberek”, mint a krónika írja. Ezután apja mellett nevelkedett, ahol az **államirányítás tudományát, a hadvezérséget, a diplomáciát** sajátította el. Mint 11. századi életrajzírójától tudjuk apja gondoskodott róla, „hogy a nehéz kormány terhének viselésére igazhitű férfiak tanítása által minél alkalmasabb legyen, s azok tanításait vele naponként figyelmesen hallgattatá. Írt is számára egy könyvet az erkölcsök neveléséről, melyben híven és nyájasan intve szól hozzá, oktatóan, hogy tartsa tiszteletben a püspökök méltóságát, szeresse az országnagyokat és vitézeket, szolgáltasson igazságot, ügyeljen minden tetteiben a türelemre, tanács nélkül semmit se tegyen, őseit szüntelenül szeme előtt tartsa és példa gyanánt vegye, az imádkozás kötelességét teljesítse, a kegyességet és irgalmat a többi erényekkel együtt gyakorolja”. Az **Intelmek** könyve, amelyet István király fia számára készítettett később a magyar törvénytár élére kerül, fölveszik a Corpus Juris Hungariciba. István király Imre herceg nevelését annak 23 éves korában fejezte be. Imre **kész volt az**

uralkodásra; mint jövendő királytól elvárták, hogy rangjának megfelelő házasságot kössön, biztosítsa a dinasztia fennmaradását. A hagyomány három királyi családot említ, ahonnan a felesége származhatott volna: a lengyel, horvát és görög uralkodóházat, írásos emlék erről nem maradt fenn. A lengyel Świętokrzyskie-hegység (és vajdaság) **lysagorai Szentkereszt-hegyi monostor** évkönyvének följegyzése szerint Imre egyszer itt járt mint vőlegény. Ez Lengyelország legősibb kegyhelye, a lengyel–magyar történelem **közös zarándokhelyévé** vált, itt őrzik Imre herceg ajándékát: Jézus szent keresztjének egy darabját – a kolostor templomában 2006-ban Szent Imre oltárt szentelt fel Erdő Péter bíboros. Más vélemény a görög uralkodóházzal való rokonságot helyezi előtérbe. Így pontosan nem tudjuk megállapítani feleségének kilétét, csak annyi bizonyos, hogy szüzi házasságban éltek egymással. Mint a szüzesség erényének hősét tisztelik, házassága egy bizánci(?) hercegnővel József-házasság volt. Az újabb magyar történetírás megpróbálta vitatni a szüzességéről szóló motívumot, s úgy beállítani, mintha erőszakkal a szerzetesi eszmény céljaira próbálták volna fölhasználni Imre személyét. Ez a kísérlet adatok hiányában sikertelen maradt. Sokat böjtölt, imádkozott, virrasztott, de nem élt papi életet. Sőt **hadsereg-főparancsnok** volt: elkerülve szülei udvarából elfoglalta a trónörökös hercegeket megillető dukátust (valószínűleg a bihari „hercegséget”), és apja rábízta a „királyi sereg” parancsnokságát is. 1030-ban II. Konrád német császár Magyarország elleni hadjárata teljes kudarccal végződött. Egyes történetírók szerint a **győri csatát** Imre vezette. A magyar sereg előtt nyitva állt Bajorország kapuja, de a magyar királytól távol állt a hódítás szándéka. Békét ajánlott a császárnak, aki a szégyenletes kudarc után nem akart maga tárgyalásokba bocsátkozni, s a békekötést 13 éves fiára bízta. Henrik bajor herceg – a későbbi III. Henrik császár – 1031 tavaszán Esztergomba érkezett „az igazságtalanul megbántott magyar király” megkövetésére, s a Lajta és Fischa folyó köze újra visszakerült Magyarországhoz a Morvamezővel együtt. Imrének a békekötésben való részvételére – talán apja megbízottjaként – a hildesheimi évkönyvek engednek következtetni, amelyek őt Dux Ruisiorum néven említik (Ruisia, Rugia, szlávul Rakzia valószínűleg a meghódított Ausztria egy része). István király ekkor hatalmának és tekintélyének tetőpontján Székesfehérvárott **koronázásra készült**. Imrét akarta megkoronáztatni, hogy trónját és országában a „kereszténység zsenge vetését” a jövő számára biztosítsa. Valószínűleg erre az alkalomra készült a veszprémi apácakolostorban Gizella királyné keze munkájával és irányítása alatt az a miseruha, amelyet később átalakítva **koronázási palást**nak használtak 900 esztendőn keresztül: az egész királyi család képe rá van hímezve. Ebben az ünnepélyes hangulatban jött a megrázó hír: Imre herceget vadászat közben egy feldühödött **vadkan halálra sebezte**, és sebeibe 1031. szeptember 2-án belehalt. A gyász hír hatását a krónika így jegyzi: „Siratta őt Szent István és egész Magyarország vigasztalhatatlanul, nagy sírással”. Holttestét az akkor még csak épülő fehérvári bazilikában helyezték el. **VII. Gergely pápa** 1083. november 4-én I. Istvánnal és Gellért püspökkel együtt **szentté avatta**. A magyar ifjúság **védőszentje**. **Attribútumai:** lilium, kard. **Ünnepe:** november 5.